

ת"פ 65993/03/17 - בית המכס ומע"מ ירושלים נגד באסם סנדוקא

בית משפט השלום בירושלים

ת"פ 65993-03-17 בית המכס ומע"מ ירושלים נ'
סנדוקא

בפני
בעניין: כבוד השופט ירון מינטקביץ
בית המכס ומע"מ ירושלים ע"י עו"ד
אחינועם צוריאל

המאשימה

נגד

באסם סנדוקא ע"י עו"ד מאהר חנא

הנאשם

גזר דין

רקע

הנאשם הורשע על פי הודאתו ב-29 עבירות של הוצאת חשבונית שלא היה רשאי להוציא ועבירה אחת של אי הוצאת חשבונית מס.

על פי עובדות האישום, הנאשם היה בשנים 2011-1014 בעליה של חברת הספקת כח אדם וביצוע עבודות. על מנת להתחמק מתשלום מס ערך מוסף, במקום להוציא חשבוניות מס כדין, סיפק הנאשם ללקוחותיו חשבוניות כוזבות, על שמות עוסקים אשר לא היה לו קשר אליהם ולא היה רשאי להוציא חשבוניות שלהם, בסכום כולל של מעל 350,000 ש"ח. כמו כן הנאשם ביצע עבודות, אשר היו חייבות במס ערך מוסף בסכום מצטבר של כ- 90,000 ש"ח מבלי להוציא חשבונית מס.

הודאת הנאשם נתנה בעקבות הסדר טיעון, על פיו ככל שהיה הנאשם משלם את מלוא קרן המס, היו הצדדים עותרים במשותף להשית על הנאשם עונש מוסכם של שישה חודשי מאסר בעבודות שירות. ההסדר כלל הסדר של פריסת התשלומים על פני כשנה חצי.

בסופו של דבר, הנאשם שילם שני תשלומים ראשונים, בסכום כולל של 50,000 ש"ח, מתוך קרן מס של מעל 430,000 ש"ח.

עמדות הצדדים

המאשימה טענה, כי לאור מכלול עובדות הארוע והפגיעה בערכים מוגנים, מתחם העונש ההולם הוא מאסר לתקופה שבין ששה חודשים ועד עשרים חודשים. בשל מכלול הנסיבות, ובהן העובדה שהנאשם לא שילם את חוב המס, בקשה להשית על הנאשם 14 חודשי מאסר בפועל, מאסר מותנה וקנס של 40,000 ₪.

ב"כ הנאשם טען, לעניין המעשים, כי החשבוניות אותן הוציא הנאשם ללקוחותיו היו בגין עבודות אותן ביצע בפועל, ואין מדובר בהפצת חשבוניות כוזבות. כמו כן טען כי המעשים בוצעו ללא תכנון מוקדם.

לעניין נסיבותיו האישיות של הנאשם, הפנה לכך שבתו נפטרה ממחלה קשה, והדבר השפיע עליו קשות. כמו כן הפנה לכך שהנאשם קיבל אחריות למעשיו, החל לשלם את חובו ואין לחובתו הרשעות קודמות.

לאור אלה ביקש להמנע מהשתת מאסר ממש ולהסתפק במאשר בדרך של עבודות שירות. לתמיכה בכך צירף טבלאות עם הפניה לפסיקה מקלה.

מתחם העונש ההולם

הנאשם ביצע עסקאות וגבה מלקוחותיו את סכום המס הגלום בהן. במקום להעביר את סכום המס לקופת המדינה, כפי שאמור היה לעשות, השאיר אותו תחת ידו וסיפק ללקוחותיו חשבוניות כוזבות בסכום כולל של מעל 353,000 ש"ח, או שנמנע בכלל מלספק חשבוניות, וכך התחמק מתשלום מס בסכום 90,000 ש"ח.

שני ערכים מוגנים נפגעו בשל מעשי הנאשם, ערך השוויון בנטל המס וערך הפגיעה בקופה הצבורית. המעשים גרעו מן הקופה הצבורית סכום של 443,000 ש"ח, מתוכו החזיר הנאשם רק 50,000 ש"ח. לאור הטיעונים ביחס למצבו הכלכלי של הנאשם, נראה כי מדובר בחוב אבוד.

מלבד חומרת העבירות ופגיעתן בערכים מוגנים חשובים, אלו עבירות אשר הפתוי לבצען גדול וסיכויי התפיסה נמוכים. לפיכך יש מדיניות ענישה ראויה אמורה להרתיע נאשמים מבצוע עבירות דומות.

לענין הערכים המוגנים, ר' למשל 3641/06, צ'צ'קס נ' מדינת ישראל.

"בית-משפט זה חזר והדגיש לאורך השנים את החומרה שבה יש להתייחס לעבריינות כלכלית, ועבריינות מס בכלל זה, נוכח תוצאותיה ההרסניות למשק ולכלכלה ולמרקם החברתי, ונוכח פגיעתה הקשה בערך השוויון בנשיאת נטל חובות המס הנדרש לצורך מימון צרכיה של החברה ולפעילות התקינה של הרשויות הציבוריות. העבריינות הכלכלית, ועבריינות המס בכללה, איננה מסתכמת אך בגריעת כספים מקופת המדינה. היא פוגעת בתודעת האחריות המשותפת של אזרחי המדינה לנשיאה שוויונית בעול הכספי הנדרש לסיפוק צורכי החברה, ובתשתית האמון הנדרשת בין הציבור לבין השלטון האחראי לאכיפה שוויונית של גביית המס - פגיעה הנעשית לרוב באמצעי מירמה מתוחכמים, קשים לאיתור."

לעתים רבות מתיחסת החברה בסלחנות לעברייני מסים, כאילו אין במעשיהם חומרה או פסול מוסרי או ערכי - ולא היא. המנעות תשלום מסים חותרת תחת ערכים חברתיים בסיסיים של שוויון בנשיאה בנטל ומכל בחינה שקולה לשליחת יד לקופת הציבור. משכך, נקודת המוצא היא, כי יש לראות את עברייני המסים ככל עברייני אחר שולח ידו ברכוש חברו - בהבדל שסיכויי תפיסתו של עברייני המסים נמוכים יותר ורווחיו לרוב גבוהים יותר מאלו של גנב "רגיל", והוא אף אינו משלם את מחיר ההוקעה החברתית אותו משלם עברייני רכוש אחר. לפיכך, על מדיניות הענישה לתת ביטוי לקלון שבעבירות מסים ולכך שאין הבדל בין מי שמתחמק מתשלום מס אמת ובין מי ששולח יד לרכוש חברו.

ר' בהקשר זה רע"פ 7135/10 חן נ' מדינת ישראל, בפסקה יא':

"יש המתפתים לראות עבירות מס, שאין הנגזל האינדיבידואלי בהן ניצב לנגד העיניים והרי הוא הציבור כולו, 'חסר הפנים' כביכול - במבט מקל. לא ולא. אדרבה, בית משפט זה, עוד משכבר הימים, ראה אותן בחומרה וקבע 'כמדיניות רצויה, שלא לאפשר ריצוי עונש מאסר בעבודות שירות כשהמדובר בעבירות פיסקליות' (ע"פ 4097/90 בורסקי נ' מדינת ישראל [פורסם בנבו] מסיים ה(1); שציטטה המשיבה). אכן, רבים מעברייני המס הם אנשים שייראו כנורמטיביים ביסודם, אשר לא ישלחו יד לכיס הזולת - אך אינם נרתעים משליחת יד לכיס הציבורי. לכך מחיר בענישה" (ראו בנוסף: רע"פ 74/13 חלידו נ' מדינת ישראל [פורסם בנבו] (17.4.2013); רע"פ 7790/13 חיים נ' מדינת ישראל [פורסם בנבו] (20.11.2013); רע"פ 5358/12 שוקרון נ' מדינת ישראל [פורסם בנבו] (10.7.2012)).

פסיקה עקבית קובעת, כי בעבירות מסים יש להחמיר עם העבריינים לשם הרתעה, בשל הקלות שבביצוע העבירות והקושי לאתר מבצעייהן. בפסיקה ניתן דגש על הערך החברתי העומד בבסיס החובה לשלם מסים ולשאת בנטל הכללי ועל הפגיעה החברתית והכלכלית הנגרמות כתוצאה מהן. כן נפסק לא אחת, כי לנסיבות האישיות של העברין יש משקל נמוך. ר' למשל רע"פ 7964/13, יוחנן רבינשטיין נ' מדינת ישראל (פסקה 9):

חומרתן של עבירות המס נעוצה בפגיעתן הקשה בערך השוויון, העומד ביסוד חובת תשלום המס. ההתחמקות הבלתי חוקית מתשלום מס אמת, מגדילה את עול המס המוטל על אזרחי המדינה, והיא פוגעת בקופה הציבורית. אין צריך לומר, כי באותה שעה, המתחמק ממס נהנה משירותיה של המדינה, הממומנים מכיסיהם של אזרחים שומרי חוק. חומרה זו היא שהביאה למדיניות ענישה מחמירה הנלווית לעבירות המס, ובמסגרתה יש לבכר את האינטרס הציבורי על פני שיקולים הנוגעים לנסיבותיו האישיות של המבקש ולקשייו הכלכליים. ככלל, הרשעה בעבירות מס תגרור אחריה הטלת עונש מאסר מאחורי סורג ובריא לצד הטלתו של קנס כספי, אשר נועד לפגוע בכדאיות הכלכלית של ביצוע העבירות.

ר' גם רע"פ 977/13 אודיז נ' מדינת ישראל (20.2.2013) [פורסם בנבו]:

"בית משפט זה כבר קבע, לא אחת, כי עבירות המס מתאפיינות בחומרה יתרה נוכח פגיעתן הישירה- בקופה הציבורית, והעקיפה- בכיסו של כל אזרח, ולאור חתירתן תחת ערך השוויון בנשיאת נטל המס [...] לאור הלכה זו הותוותה בפסיקה מדיניות הענישה, לפיה יש לגזור את דינם של עברייני המס תוך מתן הבכורה לשיקולי ההרתעה, ולהעדיף על פני נסיבותיו האישיות של הנאשם [...]. עוד נקבע, כי בגין עבירות אלו, אין להסתפק, ככלל, בהשתת עונש מאסר, אשר ירוצה בעבודות שירות, אלא יש למצות את הדין עם העבריינים באמצעות הטלת עונש מאסר בפועל, המלווה בקנס כספי".

וכן ר' רע"פ 3446/18, רע"פ 5060/04, הגואל, רע"פ 4791/08, כהן, רע"פ 7450/09, רע"פ 2843/11, אבו עיד, עפ"ג 2444-03-11, ג'בר, רע"פ 7790/13, חיים, רע"פ 1866/14, אופיר זקן, רע"פ 5064/14, רבחי נתשה נ' מדינת ישראל, רע"פ 2259/16, חנוכיב, עפ"ג 19411-05-18, אבו עוואד ופסיקה דומה רבה.

בקביעת מתחם העונש יש להביא בחשבון את סכום המס מושא העבירות, משך ביצוען והתחכום המסוים שבהן. לאור אלה, מתחם העונש ההולם את העבירות הוא מאסר, לתקופה שבין ששה חודשים שניתן לרצות בעבודות שירות ועד שנה חצי וכן קנס כספי.

נסיבות אשר אינן קשורות לעבירה

הנאשם נשוי ואב לילדים. אין לחובתו הרשעות קודמות. מהראיות עלה כי הוא מפרנס יחיד. עוד עלה, כי למרבה הצער בתו של הנאשם נפטרה ממחלה קשה.

עוד עלה מן הראיות, כי הנאשם שקוע בחובות ומתנהלים נגדו הליכי גביה הוצאה לפועל. כיום הנאשם נמצא בהליכי פשיטת רגל.

כאמור למעלה, עיקר חוב חוב המס לא שולם.

דין והכרעה

לזכות הנאשם זקפתי את הודאתו במיוחס לו ואת העובדה כי מדובר בהרשעתו הראשונה.

לחובת הנאשם זקפתי את העובדה שעד היום לא שילם את חוב המס. המדובר בנתון משמעותי בתיקי מס, שכן הבעת החרטה של עברייני מסים אמורה להתבטא בראש ובראשונה בתשלום חוב המס. במקרה שלפני הנאשם קיבל ארכה משמעותית לתשלום חובו והרשויות הגיעו איתו להסדר אשר כלל פריסת החוב, וחרף זאת החוב לא סולק.

אני ער לטענה, כי חוב המס לא שולם בשל חסרון כיס של הנאשם. הפסיקה קובעת, כי לא ניתן לתת משקל לענין זה. ר' למשל רע"פ 5557/09, שוסטרמן נ' מדינת ישראל, שם נפסק בעניינו של מי שקיבל הפטר מתשלום חוב מס:

בית משפט זה ציין פעמים רבות, כי בעבירות כלכליות ועבירות המס בכלל זה, על מדיניות הענישה לשקף את הסכנה הגדולה הטמונה בהן לפרט ולציבור כאחד, ואת יסוד ההרתעה הנדרש ביחס לביצועה (ראו בעניין זה ע"פ 6474/03 מלכה נ' מדינת ישראל, פ"ד נח(3) 727, 721 (2004); ע"פ 624/80 חברת וייס ורנסט נ' מדינת ישראל, פ"ד לה(3) 211, 217-218 (1981)). נטיית בתי המשפט ליתן משקל להסרת המחדל על ידי העברייני מטרחה להפחית את חומרת המעשים בדיעבד בכך שלפחות החסר בקופה הציבורית שנוצר עקב העבירות נרפא. ברי כי ככל שחסר זה בקופה הציבורית נותר, אף אם מסיבה זו או אחרת אין עוד אפשרות לגבות אותו מעובר העבירה במישור האזרחי, לא ניתן לראות בכך הפחתה בחומרת המעשים ולראות בכך משום "הסרת המחדל" במישור שיקולים זה.

ר' גם רע"פ 7773/16, חננאל נ' מדינת ישראל, מיום 26.10.16, שם נפסק:

אציין, בהקשר זה, כי צדק בית משפט השלום בקביעתו כי את אי-הסרת המחדל מצידו של המבקש יש לשקול כשיקול רלוונטי לחומרה, ואין לקבל את הטענה כי אין לנתון זה כל משקל, אך בשל כך שאין ביכולתו של המבקש להסיר את מחדלו.

עם זאת, הבאתי בחשבון כי הנאשם ניסה להסיר את המחדל ולשלם את חובו, אך נכשל בכך, ואתן משקל לזכותו לכך שסכום לא מבוטל מהחוב - 50,000 ש"ח - שולם על ידו.

לאור האמור למעלה, ראיתי להשית על הנאשם עונש מאסר בצידו הנמוך-בינוני של המתחם, אשר ירוצה במתקן כליאה ממש. גם אם מתחם העונש ההולם כולל גם מאסר בעבודות, אין בכך כדי לתת ביטוי לנזק אשר נגרם לקופה הציבורית

בשל אי הסרת המחדל והדבר אינו מרתיע מפני ביצוע עבירות דומות.

לפיכך גוזר על הנאשם את העונשים הבאים:

- א. שמונה חודשי מאסר בפועל. תחילת ריצוי העונש ביום 12.1.20.
- ב. ששה חודשי מאסר, בו לא יישא אלא אם יעבור עבירה על חוק מס ערך מוסף או פקודת מס הכנסה שהיא פשע תוך שלוש שנים מיום שחרורו מהמאסר.
- ג. שלושה חודשי מאסר, בו לא יישא אלא אם יעבור עבירה על חוק מס ערך מוסף או פקודת מס הכנסה שהיא עוון תוך שלוש שנים מיום שחרורו מהמאסר.
- ד. קנס בסך 15,000 ש"ח או חודשיים מאסר תמורתו. הקנס ישולם עד ליום 1.1.20.

הנאשם יתאם כניסתו למאסר עם ענף אבחון ומיון של שירות בתי הסוהר בטלפונים 08-9787336 או 08-9787377. ככל שלא יקבל הנאשם הנחיה אחרת, עליו להתייצב עד השעה 9:00 במתקן כליאה ניצן ברמלה עם תעודה מזהה והעתק גזר הדין.

זכות ערעור לבית המשפט המחוזי בירושלים תוך 45 יום.

ניתן היום, י"ג חשוון תש"פ, 11 נובמבר 2019, בהעדר הצדדים.